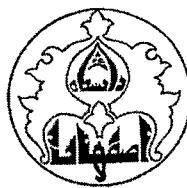

TOP VPA

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی زمین شناسی گرایش مهندسی

ارزیابی عوامل ایجاد زمین لغزش‌های جاده‌ای در منطقه پادنای سمیرم و ارائه راهکارهای مناسب جهت تثبیت آنها

استادان راهنما:

دکتر اکبر قاضی فرد

دکتر همایون صفائی

۱۳۸۷/۰۶/۰۰

استادان مشاور:

مهندس کورش شیرانی

دکتر رضا اکبری

پژوهشگر:

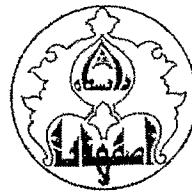
علیرضا عنایتی مقدم

بهمن ماه ۱۳۸۶

۱۴۲۷۲۸

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

پیووه گلارشی مهندسی
رواست شرکت است.
تحقیقات تکمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی زمین شناسی گرایش مهندسی

آقای علیرضا عنایتی مقدم

تحت عنوان

ارزیابی عوامل ایجاد لغزش‌های جاده‌ای در منطقه پادنا سمیرم و ارائه راهکارهای

مناسب جهت تثبیت آنها

۱۳۸۷ / ۰۶ / ۰۵

در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۵ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای اول پایان نامه	دکتر اکبر قاضی فرد	با مرتبه‌ی علمی دانشیار	امضا	امضا	امضا
۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه	دکتر همایون صفائی	با مرتبه‌ی علمی استادیار	امضا	امضا	امضا
۳- استاد مشاور پایان نامه	مهندس کورش شیرانی	با مرتبه‌ی علمی مریبی	امضا	امضا	امضا
۴- استاد مشاور پایان نامه	دکتر رضا اکبری	با مرتبه‌ی علمی مریبی	امضا	امضا	امضا
۵- استاد داور داخل گروه	دکتر رسول اجل لوئیان	با مرتبه‌ی علمی استادیار	امضا	امضا	امضا
۶- استاد داور خارج گروه	دکتر عبدالله سیف	با مرتبه‌ی علمی استادیار	امضا	امضا	امضا
			امضا مدیر گروه		

میان گذشته و امروز هر چه می نگرم جز گستره ای ییکرانه نیست و این
بیکرانگی را، پدرم! مادرم! از آینه ی وجود شما دریافته ام.

اکنون حاصل سال های آموختنیم را لغت به لغت به شما تقدیم
می نماییم؛ همانگونه که زندگی ام را واژه به واژه از شما آموخته ام.

به نام خدای خوب که دست مهربانش همواره بر گاهواره ی قلب های ماست و آرامان می کند.
اکنون که به یاری خداوند منان این پژوهش به پایان رسیده است بر خود لازم می دانم که از استادان
بزرگوار و محترمی که مرا در انجام این پژوهش یاری نموده اند مراتب سپاس و قدردانی خویش را در
حد همین مجال و بضاعت اندک صمیمانه ابراز دارم.

از جناب آقای دکتر اکبر قاضی فرد و جناب آقای دکتر همایون صفائی که همواره در طول انجام
این پژوهش مرا از راهنماییهای استادانه خویش بهره مند نمودند کمال قدردانی را ابراز می نمایم. همچنین
جناب آقای مهندس کورش شیرانی رئیس بخش آبخیزداری مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی و منابع
طبیعی و جناب آقای دکتر رضا اکبری رئیس بخش پژوهش اداره راه و ترابری که با در اختیار قرار دادن
امکانات و اطلاعات موجود در زمینه های مختلف و همچنین تجارت، اندوخته ها و شاید از همه مهمتر
فرصت های گرانبهای خویش مرا در انجام این تحقیق یاری نمودند صمیمانه سپاسگزارم.

از جناب آقای مهندس حسن نیا رئیس محترم اداره راه و ترابری استان اصفهان که با قرار دادن
امکانات لازم در انجام پایان نامه مرا یاری نمودند کمال تشکر را ابراز می دارم.

از جناب آقای مهندس عابدینی که سهم به سزائی در پیشبرد این پایان نامه داشتند و در انجام
مطالعات ژئوالکتریک از راهنماییها و تجارت گرانبهایشان استفاده کردم تشکر فراوان دارم.

از استادان گروه زمین شناسی به ویژه آقایان دکتر اجل لوئیان، دکتر هاشمی و همچنین دکتر پسندی
نهایت سپاس را دارم.

همچنین لازم می دانم از دوست گرامی جناب آقای مهندس احمد نصر آزادانی که صمیمانه مرا در
انجام مراحل مختلف تحقیق، یاری نموده است قدردانی می نمایم.

از همکلاسی های عزیزم مهندس حسین اکبری، مجتبی حیدری، سعید گنج خانی، محسن غلامی،
سعید پرنیان، کریم یوسفی و همچنین از دوستان خوبم آقایان نبوی، سلیمانی، دریس و نظری که مرا در
انجام مطالعات میدانی یاری نمودند قدردانی می نمایم. از تلاش ها و مساعدت خانم ساکتی،
خانم ابن نصیر، خانم شاه پیری و خانم سبک خیز نهایت تشکر و سپاس را دارم.

در پایان برای همه استادان بزرگوار و دوستان گرامی که به نوعی همراه و مشوق من در انجام این
تحقیق بوده اند اما نامشان فراموش گردیده است از خداوند متعال آرزوی توفیق روز افرون دارم.

خدایا چنان کن سرانجام کار

تو خشنود باشی و ما رستگار

علیرضا عنایتی مقدم – بهمن ماه ۱۳۸۶

چکیده

زمین لغزش یکی از پدیده های طبیعی است که از پایین افتدن و یا حرکت یکپارچه و اغلب سریع حجمی از مواد در امتداد دامنه ها رخ می دهد. این پدیده به عنوان یکی از بلایای طبیعی، امروزه مورد توجه است. در ایران نیز هر ساله، زمین لغزش های فراوانی به وقوع می پیوندد که خسارات جانی و مالی بسیاری را در پی دارد.

بر این اساس، در پژوهش حاضر، زمین لغزش های منطقه ی پادنا سمیرم با وسعت ۷۰ کیلومتر مربع مورد بررسی قرار گرفته است. محدوده مورد مطالعه بین طول های جغرافیایی $33^{\circ} 51' 39''$ تا $30^{\circ} 59' 30''$ قرار دارد. جاده سرباز - دشتیال با طول ۱۰ کیلومتر در منطقه پادنا واقع است. با استفاده از عکس های هوایی، نقشه های زمین شناسی، داده های ماهواره ای و بررسی های صحرایی، نقشه پراکنش زمین لغزش ها تهیه گردید. همچنین برای پنهانی خطر زمین لغزش از سایر منابع اطلاعاتی نظیر نقشه های موضوعی موجود، هفت عامل مؤثر در وقوع زمین لغزش شامل لیتولوژی، شب، فاصله از جاده، فاصله از گسل، پوشش گیاهی، فاصله از آبراهه، بارندگی سالیانه بررسی و شناسایی گردید. به منظور بالا بردن دقت، سرعت و سهولت آنالیز، تمامی اطلاعات وارد سیستم GIS و نرم افزار Iwris گردید. به کمک روش های آماری دو متغیره (ارزش اطلاعات و تراکم سطح) نقشه پنهانی خطر زمین لغزش تهیه شد. بر اساس این نقشه ها در حدود ۸۸٪ از کل گستره ای طرح در پنهانه ای با خطر بسیار بالایی باشد. در نهایت مشخص گردید که پارامترهای لیتولوژی، فاصله از جاده، شب و بارندگی از مهمترین عوامل مؤثر در وقوع زمین لغزش می باشند.

سپس جهت بررسی دقیق توده لغزشی (نوع لیتولوژی و خصامت آن)، از روش ژئوالکتریک استفاده گردید. به کمک شواهد صحرایی موجود و نیز تفسیر مقاطع حاصل از روش ژئوالکتریک، جنس توده لغزشی، مارن هوازده با خصامتی در حدود ۵۰ متر ارزیابی گردید. آزمون های مکانیک خاک بر روی نمونه مارن هوازده انجام گرفت. شاخص خمیری آهک مارنی سازند گوری در حدود ۱۱ می باشد که آنرا در ردی ML قرار می دهد. نتایج حاصل از آزمون سه محوری UU، مقاومت بسیار پایین توده ($C_u = ۲۵ \text{ KN/m}^2$ و $\phi_u = ۰^{\circ}$) را نشان می دهد. با استفاده از نرم افزار Geo-Slope ضریب اطمینان در مقابل لغزش برای این توده مارنی در حدود $22/0$ بدست آمد.

در نهایت راهکارهایی از قبیل جابجایی جاده به مسیر پیشنهادی، مدیریت منابع طبیعی همچون بهبود پوشش گیاهی، زهکشی آب های سطحی، استفاده از گابیون و یا قطعات سنگی بزرگ در محل تماس دامنه ها با رودخانه پیشنهاد گردیده و لازم است با اجرای برنامه های مدیریتی، از وقوع زمین لغزش های تنها راه روستایی منطقه پادنا سمیرم، کاسته می شود.

واژه های کلیدی: پادنا، سمیرم، پنهانه بندی، ژئوالکتریک، مکانیک خاک.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات

۱	-۱- مقدمه
۳	-۲- اهمیت مطالعات زمین لغزش
۶	-۳- سابقه تحقیق
۹	-۴- موقعیت جغرافیایی منطقه
۱۱	-۵- راه های دسترسی به منطقه
۱۲	-۶- شرایط آب و هوایی منطقه
۱۳	-۷- اهداف تحقیق
۱۴	-۸- روش تحقیق
۱۴	-۱- مرحله اول- جمع آوری اطلاعات
۱۴	-۲- مرحله دوم- مطالعات صحرایی
۱۴	-۳- مرحله سوم- مطالعات دفتری و آزمایشگاهی

فصل دوم: زمین شناسی

۱۵	-۱- زمین شناسی عمومی منطقه
۱۹	-۲- زمین شناسی محلی
۲۰	-۳- چینه شناسی و سنگ شناسی
۲۰	-۱-۳-۲ - سازند فهلیان
۲۰	-۲-۳-۲ - سازند گدوان
۲۱	-۳-۳-۲ - سازند داریان
۲۲	-۴-۳-۲ - سازند سروک
۲۲	-۵-۳-۲ - سازند ایلام
۲۲	-۶-۳-۲ - سازند ایلام - سروک
۲۳	-۷-۳-۲ - سازند گورپی
۲۳	-۸-۳-۲ - سازند بختیاری

صفحه	عنوان
۲۳	۹-۳-۲- سازندهای کواترنری
۲۴	۴-۲- زمین شناسی ساختمانی
۲۴	۴-۱- گسل دنا (دینار)
۲۵	۴-۲- گسل بیده
۲۵	۴-۳- گسل دشتیال - سرباز
۲۶	۵-۲- لرزه خیزی منطقه
۲۷	۶-۲- منابع آب در منطقه
۲۸	۷-۲- پوشش گیاهی منطقه

فصل سوم: مروری بر متون گذشته

۲۹	۱-۳- زمین لغزش
۳۲	۲-۳- توصیف ظاهری اجزا مختلف یک لغزش
۳۵	۳-۳- عوامل مؤثر بر وقوع زمین لغزش
۳۵	۳-۳-۱- عوامل زمین شناسی
۳۵	۳-۳-۲- عوامل ریخت شناسی
۳۵	۳-۳-۳- عوامل انسانی
۴۱	۴-۳- انواع طبقه بندی های زمین لغزش
۴۴	۵-۳- انواع زمین لغزش ها
۴۴	۵-۱- ریزش
۴۵	۵-۲- واژگونی
۴۶	۵-۳- جریان
۴۸	۵-۴- لغزش
۵۰	۵-۵- خزش
۵۱	۵-۶- حرکت های پیچیده
۵۱	۶-۳- خطرات و سوانح ناشی از وقوع زمین لغزش
۵۲	۷-۳- روش های پایدار سازی زمین لغزش

عنوان		صفحه
۳-۱-۷-۱- تغییر شکل دامنه	۵۲	
۳-۲-۷-۲- زهکشی آب های سطحی	۵۳	
۳-۳-۷-۳- زهکشی آب های داخل دامنه	۵۴	
۳-۴-۷-۴- احداث سازه های پایدار کننده	۵۸	
۳-۵- مطالعات سنجش از دور	۶۴	
۳-۶- پهنه بندی خطر زمین لغزش	۶۶	
۳-۷-۱- تعریف پهنه بندی	۶۶	
۳-۷-۲- انتخاب مقیاس پهنه بندی خطر زمین لغزش	۶۷	
۳-۷-۳- روش های مختلف پهنه بندی زمین لغزش	۶۹	
۳-۷-۴- روش های ابتکاری یا تجربی	۶۹	
۳-۷-۵- روش های آماری	۶۹	
۳-۷-۶- روش های تعیینی	۶۹	
۳-۷-۷- روش آماری دو متغیره	۷۱	
۳-۷-۸- روش ارزش اطلاعاتی	۷۲	
۳-۷-۹- روش تراکم سطح	۷۲	
۳-۷-۱۰- کاربرد سیستم های اطلاعات جغرافیایی	۷۳	
۳-۷-۱۱- مطالعات ژئوفیزیکی	۷۴	
۳-۷-۱۲- مقدمه	۷۴	
۳-۷-۱۳- مقاومت سنجی الکتریکی (ژئالکتریک)	۷۴	
۳-۷-۱۴- مقاومت ویژه ظاهری و گمانه الکتریکی	۷۶	
۳-۷-۱۵- مطالعات مکانیک خاک	۷۸	
۳-۷-۱۶- مقدمه	۷۸	
۳-۷-۱۷- طبقه بندی خاک	۷۸	
۳-۷-۱۸- آزمایش دانه بندی	۷۹	
۳-۷-۱۹- آزمایش هیدرومتری	۸۰	
۳-۷-۲۰- استاندارد تعیین حدود آتربرگ	۸۰	

عنوان

صفحه

۳-۱-۱-۱-آزمون تعیین حد روانی.....	۸۱
۳-۱-۲-آزمون تعیین حد خمیری.....	۸۲
۳-۱-۴- مقاومت برشی خاک.....	۸۲
۳-۱-۵- استاندارد تعیین مقاومت فشاری سه محوری	۸۴
۳-۱-۶- نفوذ پذیری خاک.....	۸۵

فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

۴-۱- پهنه بندی خطر زمین لغزش	۸۷
۴-۱-۱- مقدمه	۸۷
۴-۱-۲- پراکنش زمین لغزش های موجود در منطقه مورد مطالعه.....	۸۸
۴-۱-۳- داده های حاصل از نقشه ای توپوگرافی.....	۸۹
۴-۱-۳-۱- نقشه ای شبیب	۸۹
۴-۱-۳-۲- نقشه ای فاصله از آبراهه	۹۲
۴-۱-۳-۳- نقشه ای فاصله از جاده	۹۲
۴-۱-۴- نقشه ای کاربری اراضی	۹۳
۴-۱-۴-۱- داده های حاصل از تصاویر ماهواره ای	۹۴
۴-۱-۴-۲- نقشه ای لیتوژوئی	۹۴
۴-۱-۴-۳- نقشه ای فاصله از گسل	۹۴
۴-۱-۴-۴- داده های حاصل از آمار بارش در منطقه.....	۹۶
۴-۱-۵-۱- نقشه ای هم بارش سالیانه.....	۹۶
۴-۱-۶-۱- بررسی پهنه بندی خطر زمین لغزش با استفاده از روش های آماری دو متغیره.....	۹۷
۴-۱-۶-۲- تهیه ای نقشه ای پهنه بندی به روش ارزش اطلاعاتی.....	۹۸
۴-۱-۶-۳- تهیه ای نقشه ای پهنه بندی خطر زمین لغزش به روش تراکم سطح	۱۰۸
۴-۲-۱- ژئوالکتریک	۱۱۱
۴-۲-۲- مقدمه	۱۱۱
۴-۲-۳- زمین شناسی منطقه ای مورد مطالعه.....	۱۱۳

عنوان

صفحه

۴-۳-۲-۴- شرایط توپوگرافی منطقه‌ی مورد مطالعه.....	۱۱۴
۴-۲-۴- شرایط آب و هوایی منطقه‌ی مورد مطالعه.....	۱۱۴
۴-۲-۵- وضعیت آب‌های زیرزمینی و سطحی.....	۱۱۵
۴-۶-۲-۴- موقعیت محدوده‌ی انجام کاوش‌های ژئالکتریکی.....	۱۱۵
۴-۷-۲-۴- روش مورد استفاده برای انجام آزمایش ژئالکتریک.....	۱۱۶
۴-۸-۲-۴- آرایش پروفیل و سوندرازهای الکتریکی.....	۱۱۷
۴-۹-۲-۴- بررسی مقاومت الکتریکی در هر سونداز.....	۱۱۹
۴-۳-۴- مطالعات مکانیک خاک.....	۱۲۳
۴-۱-۳-۴- مقدمه.....	۱۲۳
۴-۲-۳-۴- آزمون‌های برجا.....	۱۲۳
۴-۱-۲-۳-۴- تعیین درصد رطوبت (ASTM D2216-80).....	۱۲۳
۴-۲-۲-۳-۴- تعیین وزن مخصوص در محل به روش مخروط ماسه‌ای (ASTM D1556-64).....	۱۲۴
۴-۳-۳-۴- آزمون‌های آزمایشگاهی.....	۱۲۵
۴-۱-۳-۳-۴- آزمون دانه‌بندی خاک به روش هیدرومتری (ASTM D422-63).....	۱۲۵
۴-۲-۳-۳-۴- آزمون‌های حدود آتربرگ.....	۱۲۶
۴-۳-۳-۳-۴- آزمون چگالی ویژه‌ی خاک (ASTM D 854-83).....	۱۳۰
۴-۴-۳-۳-۴- آزمون تعیین درصد کربنات کلسیم (کلسیمتری) و ماده‌ی آلی.....	۱۳۱
۴-۵-۳-۳-۴- آزمون تعیین نفوذ پذیری با بار افتان.....	۱۳۲
۴-۶-۳-۳-۴- آزمون مقاومت برشی به روش برش مستقیم (ASTM D 2080-72).....	۱۳۲
۴-۷-۳-۳-۴- آزمون سه محوره‌ی تراکم نیافته، زهکشی نشده (UU) (ASTM D 2850-87).....	۱۳۵
۴-۴-۴- ارزیابی پایداری شیروانی توده‌ی لغزشی در منطقه‌ی مورد مطالعه.....	۱۳۷
۴-۵-۴- ارائه راهکار جهت ثبت توده‌ی لغزشی.....	۱۳۹

فصل پنجم: نتایج و پیشنهادات

۱-۱-۵- نتایج حاصل از مطالعات پهنه‌بندی خطر زمین لغزش.....	۱۴۷
۱-۱-۵- لیتولوژی.....	۱۴۷

صفحه	عنوان
۱۴۹	۲-۱-۵- شیب .....
۱۴۹	۱-۳- فاصله از جاده .....
۱۵۰	۱-۴- فاصله از آبراهه .....
۱۵۱	۱-۵- فاصله از گسل .....
۱۵۱	۱-۶- کاربری اراضی .....
۱۵۲	۷-۱- بارندگی سالیانه .....
۱۵۴	۲- نتایج حاصل از مطالعات ژئوکتریک .....
۱۵۶	۳- نتایج حاصل از انجام آزمایش های مکانیک خاک .....
۱۵۷	۴- نتایج حاصل از ارزیابی پایداری شیروانی توده‌ی لغزشی .....
۱۵۸	۵- جمع بندی نتایج .....
۱۵۹	۶- پیشنهادات .....
۱۶۱	منابع و مأخذ .....

فهرست شکل ها

عنوان	
صفحه	
شکل ۱-۱- موقعیت جغرافیایی منطقه‌ی پادنای سمیرم (جاده سرباز - دشتیال).....	۱۰
شکل ۱-۲- راه دسترسی و جاده مورد مطالعه	۱۱
شکل ۱-۲- تقسیم بندی حوضه‌های رسوی - ساختاری ایران.....	۱۷
شکل ۲-۲- نقشه زمین شناسی ۱:۵۰۰۰۰ منطقه پادنای سمیرم.....	۲۱
شکل ۳-۱- تجزیه نیروی وزن بر روی دامنه	۳۱
شکل ۳-۲- نمایی طرح گونه برای توصیف اجزا و ابعاد لغزش	۳۲
شکل ۳-۳- تأثیر شیب در نوع حرکت مواد ریزشی بر روی دامنه	۴۵
شکل ۳-۴- مکانیزم و نحوه‌ی وقوع ریزش.....	۴۵
شکل ۳-۵- واژگونی در شیب‌های سنگی.....	۴۶
شکل ۳-۶- انواع واژگونی در مواد سنگی	۴۶
شکل ۳-۷- بهمن واریزه	۴۷
شکل ۳-۸- جریان واریزه	۴۷
شکل ۳-۹- جریان خرده سنگ	۴۸
شکل ۳-۱۰- جریان خاک و گل	۴۸
شکل ۳-۱۱- لغزش انتقالی	۴۹
شکل ۳-۱۲- لغزش بلوکی	۴۹
شکل ۳-۱۳- گسترش جانبی	۴۹
شکل ۳-۱۴- لغزش چرخشی	۵۰
شکل ۳-۱۵- خرز در توده خاک چسبنده	۵۱
شکل ۳-۱۶- تغییر شکل دامنه به منظور دستیابی به پایداری بیشتر در برابر زمین لغزش	۵۵
شکل ۳-۱۷- روش‌های زهکشی سطحی و جلوگیری از نفوذ آب به داخل دامنه	۵۵
شکل ۳-۱۸- روش‌های مختلف زهکشی آب داخل دامنه	۵۸
شکل ۳-۱۹- سازه‌ها و وسایل نگهدارنده دامنه‌ها	۶۲
شکل ۳-۲۰- سازه‌ها و وسایل نگهدارنده دامنه‌ها	۶۳
شکل ۳-۲۱- روش نقشه برداری و پهنه‌بندی خطر زمین لغزش برای مناطق بزرگ	۶۶

عنوان

صفحه

شکل ۳-۲۲-۳- نحوه آرایش الکتروودها در آرایه شلومبرژه.....	۷۷ .....
شکل ۳-۲۳-۳- آزمایش هیدرومتری - چگالی سنج (هیدرومتر)	۸۰ .....
شکل ۳-۲۴-۳- حدود آتربرگ	۸۱ .....
شکل ۳-۲۵-۳- آزمایش حد مایع.....	۸۱ .....
شکل ۳-۲۶-۳- دایره مور و پوش گسیختگی	۸۲ .....
شکل ۳-۲۷-۳- تصویر شماتیک دستگاه برش مستقیم.....	۸۳ .....
شکل ۳-۲۸-۳-دوایر مور تنش کل و پوش گسیختگی در آزمایش تحکیم نیافته زهکشی نشده	۸۴ .....
شکل ۳-۲۹-۳- آزمایش نفوذ پذیری با هد متغیر	۸۶ .....
شکل ۴-۱-۴- پراکنش زمین لغزش ها در منطقه مورد مطالعه	۸۹ .....
شکل ۴-۲-۴- نقشه توپوگرافی منطقه مورد مطالعه.....	۹۰ .....
شکل ۴-۳-۴- نقشه مدل ارتفاعی رقومی.....	۹۰ .....
شکل ۴-۴-۴- نقشه طبقات شب منطقه مورد مطالعه.....	۹۱ .....
شکل ۴-۵-۴- نقشه طبقات فاصله از آبراهه	۹۲ .....
شکل ۴-۶-۴- نقشه طبقات فاصله از جاده	۹۳ .....
شکل ۴-۷-۴- نقشه پوشش گیاهی و کاربری اراضی	۹۳ .....
شکل ۴-۸-۴- نقشه واحدهای سنگی منطقه مورد مطالعه	۹۴ .....
شکل ۴-۹-۴- گسل های شناسایی شده در محدوده مورد مطالعه.....	۹۵ .....
شکل ۴-۱۰-۴- نقشه طبقات فاصله از گسل	۹۶ .....
شکل ۴-۱۱-۴- نقشه طبقات هم بارش سالیانه.....	۹۷ .....
شکل ۴-۱۲-۴- نقشه وزنی شبیب	۹۹ .....
شکل ۴-۱۳-۴- نقشه وزنی فاصله از آبراهه	۱۰۰ .....
شکل ۴-۱۴-۴- نقشه وزنی فاصله از جاده	۱۰۱ .....
شکل ۴-۱۵-۴- نقشه وزنی کاربری اراضی	۱۰۲ .....
شکل ۴-۱۶-۴- نقشه وزنی واحد های سنگی	۱۰۳ .....
شکل ۴-۱۷-۴- نقشه وزنی فاصله از گسل	۱۰۴ .....
شکل ۴-۱۸-۴- نقشه وزنی بارندگی سالیانه	۱۰۵ .....

عنوان

صفحه

شکل ۱۹-۴- نمودار درصد مساحت تجمعی وزن ها در روش ارزش اطلاعاتی ۱۰۶	۱۰۶
شکل ۲۰-۴- نقشه پهنه بندی خطر زمین لغزش به روش ارزش اطلاعاتی ۱۰۶	۱۰۶
شکل ۲۱-۴- نمودار مقادیر شاخص زمین لغزش چهار پهنه خطر در روش ارزش اطلاعاتی ۱۰۷	۱۰۷
شکل ۲۲-۴- نمودار مقادیر تراکم نسبی زمین لغزش چهار پهنه خطر در روش ارزش اطلاعاتی ۱۰۸	۱۰۸
شکل ۲۳-۴- نمودار درصد مساحت تجمعی وزن ها در روش تراکم سطح ۱۰۹	۱۰۹
شکل ۲۴-۴- نقشه پهنه بندی خطر زمین لغزش به روش تراکم سطح ۱۰۹	۱۰۹
شکل ۲۵-۴- نمودار مقادیر شاخص زمین لغزش چهار پهنه خطر در روش تراکم سطح ۱۱۰	۱۱۰
شکل ۲۶-۴- نمودار مقادیر تراکم نسبی زمین لغزش چهار پهنه خطر در روش تراکم سطح ۱۱۰	۱۱۰
شکل ۲۷-۴- محل وقوع لغزش و موقعیت قرارگیری آن نسبت به جاده ۱۱۳	۱۱۳
شکل ۲۸-۴- توده لغزشی انتخاب شده جهت انجام مطالعات ژئوالکتریک ۱۱۶	۱۱۶
شکل ۲۹-۴- نمایی از دستگاه ژئوالکتریک ۱۱۷	۱۱۷
شکل ۳۰-۴- محل انجام سونداز الکتریکی در نقطه A ₂ بر روی توده لغزشی ۱۱۹	۱۱۹
شکل ۳۱-۴- موقعیت توده لغزشی و برووفیل ژئوالکتریک به همراه محل سوندازها ۱۲۰	۱۲۰
شکل ۳۲-۴- سطح لغزش با شیب ۶۵ درجه بر روی پرتگاه اصلی بالاتر از محل سونداز A ₂ ۱۲۰	۱۲۰
شکل ۳۳-۴- نمودار سونداز الکتریکی در محل A ₁ ۱۲۱	۱۲۱
شکل ۳۴-۴- نمودار سونداز الکتریکی در محل A ₂ ۱۲۱	۱۲۱
شکل ۳۵-۴- نمودار سونداز الکتریکی در محل A ₃ ۱۲۱	۱۲۱
شکل ۳۶-۴- نمودار سونداز الکتریکی در محل A ₄ ۱۲۱	۱۲۱
شکل ۳۷-۴- مقطع حاصل از تفسیر سوندازهای ژئوالکتریکی ۱۲۲	۱۲۲
شکل ۳۸-۴- محل نمونه برداری از سطح لغزش جهت انجام آزمون های آزمایشگاهی ۱۲۳	۱۲۳
شکل ۳۹-۴- محل انجام آزمایش مخروط ماسه بر روی سطح لغزش ۱۲۴	۱۲۴
شکل ۴۰-۴- منحنی دانه بندی خاک مارن به روش هیدرومتری ۱۲۶	۱۲۶
شکل ۴۱-۴- منحنی جریان جهت تعیین حد مایع (LL) ۱۲۷	۱۲۷
شکل ۴۲-۴- محل قرارگیری خاک مارن منطقه در نمودار خمیری ۱۲۹	۱۲۹
شکل ۴۳-۴- محل قرارگیری خاک مارن منطقه در نمودار شاخص چسبندگی ۱۳۰	۱۳۰
شکل ۴۴-۴- منحنی تغییر مکان افقی بر حسب تنفس بشی به ازاء تنفس قائم (kg/cm ²) ۰/۳۵۵	۱۳۳

عنوان

صفحه

شکل ۴-۴۵- منحنی تغییر مکان افقی بر حسب تنش برشی به ازاء تنش قائم (kg/cm^2) ۱۳۳	۱۳۳
شکل ۴-۴۶- منحنی تغییر مکان افقی بر حسب تنش برشی به ازاء تنش قائم (kg/cm^2) ۱/۵۵۵	۱۳۳
شکل ۴-۴۷- منحنی تغییرات تنش برشی (τ) بر حسب تنش قائم (σ) در حالت اشباع ۱۳۳	۱۳۳
شکل ۴-۴۸- محاسبه ضریب ایمنی با استفاده از نتایج حاصل از برش مستقیم ۱۳۴	۱۳۴
شکل ۴-۴۹- نتایج حاصل از آزمایش سه محوری UU ۱۳۶	۱۳۶
شکل ۴-۵۰- وضعیت ناپایداری شبیب مورد مطالعه ۱۳۸	۱۳۸
شکل ۴-۵۱- رودخانه ماربر و جاده‌ی مواصلاتی در نزدیکی آن ۱۳۹	۱۳۹
شکل ۴-۵۲- حرکت مآندری رودخانه ماربر و تخریب دامنه‌های مجاور آن ۱۴۰	۱۴۰
شکل ۴-۵۳- لغزش‌های موجود در حاشیه رودخانه در نقاط فرسایشی ناشی از مآندر ۱۴۰	۱۴۰
شکل ۴-۵۴- تخریب جاده ناشی از زیر شویی توسط رودخانه ۱۴۱	۱۴۱
شکل ۴-۵۵- ایجاد دامنه‌هایی با شبیب تند در هنگام بهسازی و تعریض جاده ۱۴۱	۱۴۱
شکل ۴-۵۶- تجمع آب‌های سطحی و آب ناشی از ذوب برف و بارش‌های بهاری ۱۴۲	۱۴۲
شکل ۴-۵۷- کاهش پوشش گیاهی در اثر چرای بی رویه ۱۴۳	۱۴۳
شکل ۴-۵۸- قرارگیری روستای دشتیال بر روی توده لغزشی ۱۴۳	۱۴۳
شکل ۴-۵۹- زمین لغزش‌های حاشیه‌ی جاده ۱۴۴	۱۴۴
شکل ۴-۶۰- تصویر شماتیک از جاده، لوله زهکش زیر آن و قطعات سنگی در پنجه ۱۴۴	۱۴۴
شکل ۴-۶۱- لغزش موجود در کیلومتر ۲ جاده سرباز دشتیال و مسیر انحرافی ۱۴۵	۱۴۵
شکل ۴-۶۲- کاهش برخورد دامنه با رودخانه با حذف قوس‌های ناشی از مآندر ۱۴۶	۱۴۶
شکل ۵-۱- نمودار مقادیر وزنی واحدهای سنگی ۱۴۸	۱۴۸
شکل ۵-۲- نمودار مقادیر وزنی طبقات شبیب ۱۴۹	۱۴۹
شکل ۵-۳- نمودار مقادیر وزنی طبقات فاصله از جاده ۱۵۰	۱۵۰
شکل ۵-۴- نمودار مقادیر وزنی طبقات فاصله از آبراهه ۱۵۰	۱۵۰
شکل ۵-۵- نمودار مقادیر وزنی طبقات فاصله از گسل ۱۵۱	۱۵۱
شکل ۵-۶- نمودار مقادیر وزنی طبقات کاربری اراضی ۱۵۲	۱۵۲
شکل ۵-۷- نمودار مقادیر وزنی طبقات بارندگی سالیانه ۱۵۲	۱۵۲

فهرست جدول ها

عنوان	
صفحه	
جدول ۱-۲ - تقسیم بندی حوضه های رسویی - ساختاری ایران.....	۱۶
جدول ۳-۱ - سرعت حرکت در انواع گسیختگی های دامنه ای.....	۳۰
جدول ۳-۲-۳ - انواع روش های پهنه بندی به همراه عوامل در نظر گرفته شده در هر روش	۴۲
جدول ۳-۳ - طبقه بندی گسیختگی های دامنه ای.....	۴۳
جدول ۳-۴ - طبقه بندی حرکات توده ای دامنه ای	۴۴
جدول ۳-۵ - تقسیم بندی مقیاس پهنه بندی خطر زمین لغزش	۶۸
جدول ۳-۶ - تقسیم بندی مقیاس پهنه بندی خطر زمین لغزش.....	۶۸
جدول ۳-۷-۳ - انواع روش های پهنه بندی به همراه عوامل در نظر گرفته شده در هر روش	۷۰
جدول ۳-۸ - مقاومت ویژه الکتریکی انواع آب ها و سنگ های معمول	۶۸
جدول ۳-۹ - حدود جدا کننده اندازه دانه های خاک در طبقه بندی های مختلف	۷۸
جدول ۳-۱۰ - اندازه الک های استاندارد آمریکایی	۷۹
جدول ۴-۱ - ردہ های مختلف شب در منطقه مورد مطالعه.....	۹۹
جدول ۴-۲ - طبقات فاصله از آبراهه.....	۱۰۰
جدول ۴-۳ - طبقات فاصله از جاده	۱۰۱
جدول ۴-۴ - ردہ های کاربری اراضی.....	۱۰۲
جدول ۴-۵ - واحدهای لیتولوژی در منطقه مورد مطالعه	۱۰۳
جدول ۴-۶ - طبقات فاصله از گسل	۱۰۴
جدول ۴-۷ - طبقات بارندگی سالیانه.....	۱۰۵
جدول ۴-۸ - آستانه پهنه های خطر پائین، متوسط، بالا و بسیار بالا در روش ارزش اطلاعاتی.....	۱۰۷
جدول ۴-۹ - آستانه پهنه های خطر پائین، متوسط، بالا و بسیار بالا در روش تراکم سطح.....	۱۰۹
جدول ۴-۱۰ - فاصله بین الکترودهای جریان و پتانسیل در آرایش شلومبرژ بر حسب متر.....	۱۱۸
جدول ۴-۱۱ - مختصات جغرافیایی و ارتفاع نقاط سوندazer	۱۱۹
جدول ۴-۱۲ - نتایج حاصل از آزمون مخروط ماسه بر روی مارن منطقه.....	۱۲۵
جدول ۴-۱۳ - نتایج آزمایش هیدرومتری.....	۱۲۶
جدول ۴-۱۴ - نتایج حاصل از آزمون حد روانی (LL)	۱۲۷

عنوان

صفحه

جدول ۱۵-۴ - نتایج حاصل از آزمون حد خمیری (PL).....	۱۲۸
جدول ۱۶-۴ - شاخص های نشان دهنده رفتار خاک مارن.....	۱۲۹
جدول ۱۷-۴ - نتایج آزمایش تعیین چگالی دانه ها.....	۱۳۰
جدول ۱۸-۴ - نتایج آزمون کلسیمتری	۱۳۱
جدول ۱۹-۴ - نتایج آزمایش تعیین درصد ماده آلی	۱۳۱
جدول ۲۰-۴ - نتایج آزمایش نفوذ پذیری.....	۱۳۲
جدول ۲۱-۴ - مقدار پارامترهای مورد استفاده در تحلیل پایداری شبیب	۱۳۷
جدول ۲۲-۴ - مقادیر ضریب اطمینان دامنه مورد مطالعه در چهار روش مختلف.....	۱۳۸

فصل اول

کلیات

۱-۱- مقدمه

زمین از دیرباز به عنوان یکی از جلوه‌های طبیعت و نیز نشانه‌ای از قدرت بی‌پایان الهی مورد توجه انسان‌ها بوده است؛ به گونه‌ای که بشر همواره کوشیده است در پی کشف و شناسایی ناشناخته‌های این گستره‌ی عظیم برآید و به جایی رسیده است که اکنون به جرأت می‌توان گفت زمین دیگر در مهار و اختیار انسان است. همانطور که زمین انسان‌ها را از نعمت آب، غذا و به طور کلی تکیه گاهی امن برخوردار نموده؛ اما گاه نیز موجبات نگرانی او را فراهم آورده است و این خود دلیل دیگری برای تعامل هر چه بیشتر انسان با زمین بوده است. از جمله عوامل تهدید کننده‌ی انسان‌ها در دوران‌های مختلف تاریخ زمین لغزش بوده است.

به طور کلی بلایای طبیعی همواره به عنوان بزرگ‌ترین دشمن انسان، باعث کشته و نیز بی خانمان شدن میلیون‌ها نفر در سراسر جهان بوده و هست. اهمیت این موضوع تا جایی است که دهه‌ی اخیر را به عنوان دهه‌ی مقابله با بلایای طبیعی و کاهش خسارات ناشی از آن معرفی کرده‌اند.